

poročilo o delu

OBČNI ZBOR DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER SLOVENJ GRADEC

Društvo medicinskih sester Slovenj Gradec je imelo 10. februarja 1984 svoj redni, volilni občni zbor. Udeležilo se ga je veliko članic iz vsega koroškega območja: iz Slovenj Gradca, Raven na Koroškem, Mežice, Črne, Dravograda in Radelj ob Dravi. Take udeležbe smo bili zelo veseli, še posebej, ker se je srečanja udeležilo veliko mladih medicinskih sester.

Dosedanja predsednica društva **višja medicinska sestra Ana Perše** je začela občni zbor in posredovala poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju. Društvo medicinskih sester Slovenj Gradec je štelo v letu 1982 286 članic, v letu 1983 pa 295.

Glavni odbor je pripravil delovni načrt, ki je bil potrjen na skupščini in ga potem tudi realiziral. Skrb je bila namenjena predvsem strokovnemu izpopolnjevanju članic kakor tudi večanju stanovske zavesti medicinskih sester. Poskrbeli pa smo tudi za rekreativen program.

Organizirali smo predavanja in druge oblike strokovnega in društvenega izpopolnjevanja:

- o hipertrofiji (dr. Jurij Simoniti),
- o epilepsiji (dr. Milan Špegel),
- o življenju in delu v Angoli (prof. dr. Ivo Raišp),
- seminar Sekcije operacijskih medicinskih sester, ki so se ga udeležile tudi druge članice v Umetnostnem paviljonu,
- pohod na Kremžarjev vrh ob mednarodnem dnevu medicinskih sester, 12. maja (želimo, da bi postal ta pohod tradicionalen),
- strokovno ekskurzijo v Zdravilišče Rogaška Slatina, kjer so nas zelo lepo sprejeli in nam strokovno predstavili delo in življenje v njihovi delovni organizaciji.

Nadalje so se naše članice udeleževale strokovnega izpopolnjevanja tudi zunaj našega društva v najrazličnejših sekcijah in delovnih organizacijah.

Tako so se udeležile:

- seminarja za reanimacijo v Ljubljani,
- ustanovne skupščine Sekcije kirurških medicinskih sester v Ljubljani,
- skupščine Zveze društev medicinskih sester Slovenije v Ljubljani in strokovnega seminarja iz okulistike,
- skupščine Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije v Beogradu, ki je bila združena s tridnevним seminarjem.

Obiskale so nas tudi medicinske sestre iz Novega mesta in Kranja. Ogledale so si predvsem našo splošno bolnišnico, ob tem pa smo organizirali tudi strokovne pogovore. Z obiskom so bile udeležence zelo zadovoljne.

Menim, da je bilo društveno življenje in strokovno delo v preteklem obdobju zelo razgibano in živahno. Seveda bi bilo naše delo z večjo aktivnostjo vseh članic lahko še kvalitetnejše.

Društvo je svoje delo usklajevalo s programom Zveze društev medicinskih sester Slovenije. Naše članice so tudi redno hodile na seje predsedstva Zveze in poročale o našem delu ter se udeleževale razprav o delu in življenju medicinskih sester. Z delom predsedstva so vedno seznanjale tudi vse naše članice.

Tudi v prihodnje bo naša skrb namenjena predvsem strokovni in društveni rasti naših članic. Prav tako bomo več pozornosti posvetili rekreaciji v naravi in skrbi za čisto in zdravo

okolje. Želimo organizirati kolesarski izlet in, kot sem že omenila, pohod na Kremžarjev vrh, ki je priljubljena izletniška točka delovnih ljudi našega kraja in širšega območja.

Še nadalje si bomo prizadevali, da se bo članstvo v našem društvu večalo, saj se zavedamo, da smo lahko uspešnejši le, če bomo združeni in aktivni na vseh področjih dela in življenja. Vse bi se morale zavedati, da svoj status gradimo tudi preko naše strokovne organizacije.

Pridobivale bomo tudi nove naročnike za našo revijo Zdravstveni obzornik, ki prav tako strokovno izobražuje in krepi našo stanovsko zavest. Prav bi bilo, da tudi naše članice pišejo o življenju in delu iz najrazličnejših področij. Še naprej se bomo povezovali z Zvezo, z delovnimi organizacijami ter družbenopolitičnimi organizacijami in društvi.

Na občnem zboru je tekla razprava tudi o mreži srednjih zdravstvenih šol Slovenije. Glavna medicinska sestra splošne bolnišnice **tov. Frida Roblek** in direktor bolnišnice **prim. dr. Drago Plešivčnik** sta utemeljila potrebo po obstoju zdravstvene šole v Slovenj Gradcu.

Tov. Frida Roblek je povedala:

»Ker je za bolnišnico v Slovenj Gradcu bistvenega pomena, da oddelek zdravstvene usmeritve v Slovenj Gradcu obdržimo tudi v prihodnje, bom poskušala to stališče nekoliko natančneje pojasniti.

Od leta 1970 do 1983 smo v bolnišnici sprejeli 225 višjih in srednjih medicinskih sester. To je povprečno 16 delavk letno. Od teh jih je ostalo v bolnišnici 120, to je približno polovica, in letno povečalo skupno število za 8 delavk. Polovica novosprejetih medicinskih sester nadomesti odhode, upokojitve itd. Decembra 1983 smo imeli 221 višjih in srednjih medicinskih sester. V prihodnjih letih bi potrebovali vsaj še 40 medicinskih sester, če bi hoteli popolnoma odpraviti podaljšano delo in zadostiti potrebam po zdravstvenem varstvu v naši regiji.

Ob upoštevanju fluktuacije in upokojitev bi v prihodnjih 10 do 15 letih letno potrebovali 12 novih medicinskih sester.

Pri reševanju izobraževanja mladine na našem področju pa je vsekakor treba upoštevati tudi širše družbenopolitične interese, ki govorijo za nadaljnjo delovanje zdravstvene šole v Slovenj Gradcu. V koroških občinah konča osemletko (osnovno šolo) v domačem kraju oziroma okolju preko 1000 učencev, vpisnih mest v srednjo šolo v domačem okolju pa je le 180.

Trenutni problem nezaposlenosti mladine je treba obravnavati vzporedno s stabilizacijskimi ukrepi, ki omejujejo normalno zaposlovanje. To se v zadnjih letih odraža tudi v bolnišnici, ko ugotavljamo, da se število medicinskih sester zmanjšuje.

Da si moramo prizadevati za dvig izobrazbene ravni prebivalstva najbrž ni treba posebej poudarjati, še zlasti zato, ker smo tudi obmejno področje in moramo žensko mladino izobraziti. Zdravstvena usmeritev je istočasno osnova za nadaljevanje šolanja vseh drugih profilov zdravstvenih delavcev.

Samo v bolnišnici bi torej letno lahko zaposlili polovico enega oddelka. Tu pa imamo še socialne in zdravstvene ustanove osnovnega zdravstva kakor tudi vzgojnovarstvene ustanove in druge delovne organizacije, v katerih se tudi zaposlujejo medicinske sestre na Koroškem in tudi iz velenjskega področja.

Tako je vpis enega letnika oddelka za zdravstveno usmeritev v Slovenj Gradcu vsekakor opravičljiv«.

Po končanem uradnem delu občnega zbora smo ob skromni zakuski prav tako izmenjali več praktičnih izkušenj.

Marija Geč,
dopisnik društva

Z REDNE VOLILNE SKUPŠČINE ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE:

ZVEZA DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE IMA POMEMBNO VLOGO PRI UVELJAVLJANJU METODE PROCESA ZDRAVSTVENE NEGE

V Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani je bila 18. aprila 1984 redna volilna skupščina Zveze društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS). Šešilne delegate občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, goste in druge udeležence je pozdravila Alja Fazarinc, predsednica ZDMSS. V uvodnem nagovoru je poudarila, da je naloga skupščine ZDMSS kritično oceniti delo v preteklem letu in načrtovati nadaljnje delo. Razložila je tudi namen strokovnega dela skupščine – obravnavo metode procesa zdravstvene nege, ki je še posebej aktualna za vsebinsko in organizacijsko spreminjanje strokovnega področja zdravstvene nege.

Skupščino ZDMSS so pozdravili številni gostje:

- Franc Šifkovič – predsednik poslovnega odbora Univerzitetnega kliničnega centra,
- dr. Janez Pevc – Zavod SR Slovenije za zdravstveno varstvo,
- as. dr. Janez Primožič – Zveza zdravniških društev – Slovensko zdravniško društvo,
- Darja Vižintin – Poslovna skupnost za zdravstvo Slovenije,
- Ljubica Jugovič – Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije,
- Špela Tekavec – Društvo fizioterapevtov in delovnih terapevtov,
- Zofka Skorčič – Rdeči križ Slovenije,
- Jože Faganel – Društvo hemofilikov Slovenije,
- Biserka Beader – kot predstavnica Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije in Zveze društev medicinskih sester Hrvaške.

Sporočilo z željami za uspešno delo skupščine ZDMSS so posredovali tudi: Borut Miklavčič, predsednik Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, Tatjana Kosovel, predsednica skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije, mag. dr. Tone Košir, predsednik skupščine Izobraževalne skupnosti za zdravstveno usmeritev ter upokojena medicinska sestra Marija Božič.

V nadaljevanju objavljamo poročilo o delu ZDMSS in uredništva Zdravstvenega obzornika v obdobju od aprila 1983 do aprila 1984, delovna programa za leto 1984 ter sklepe skupščine ZDMSS.

POROČILO O DELU ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V OBDOBJU APRIL 1983–1984

ZDMSS je kot strokovna samoupravna društvena organizacija v skladu s svojim statutom v preteklem letu nadaljevala svojo temeljno dejavnost usklajevanja, vzpodbujanja in usmerjanja delovanja društev medicinskih sester, še posebej pri nadaljnjem razvijanju višje ravni zdravstvene nege bolnika v SR Sloveniji. Sodelovala je tudi pri usklajevanju vprašanj v zvezi s strokovnim delom svojih članov in razvijala različne oblike strokovnega izpopolnjevanja ter podpirala razvojno raziskovalno delo na področju zdravstvene nege. Preko svojih delegatov je sodelovala v raznih organih družbenopolitičnih organizacij in strokovnih institucij s ciljem podružbljanja zdravstvenega varstva.

Društva so ZDMSS redno obveščala o svojih akcijah in stališčih ter s tem pri sprejemanju skupnih stališč omogočila razpravo v širšem obsegu.

Kot stanovska organizacija si je ZDMSS prizadevala uveljavljati ustrezen družbenoekonomskega položaj medicinskih sester in drugega negovalnega osebja v sistemu zdravstve-

Skupščine ZDMSS so se udeležili številni gostje, ki so v pozdravnih nagovorih orisali nenadomestljiv prispevek medicinskih sester v negovalnem oziroma zdravstvenem timu ter opozorili na nujnost strokovnega in organizacijskega povezovanja ter sodelovanja pri opravljanju zahtevnih in odgovornih nalog zdravstvenega varstva

nega varstva v SR Sloveniji. Sodelovala je z Republiškim odborom sindikata delavcev zdravstva in socialnega varstva pri oblikovanju osnutka panožnega sporazuma o osebnih dohodkih, pri čemer bodo do njihovega sprejetja potrebne še pospešene aktivnosti. Svojo vsebinsko dejavnost je ZDMSS usmerila v krepitev organizacijske homogenosti sestrске organizacije in v njeno še večje integriranje v sodobne družbene procese v okviru SZDL. Dosegli smo tudi določen strokovni napredek pri razvijanju stalnega izobraževanja članov za delo in iz dela.

Svojo organiziranost smo dopolnili z ustanovitvijo Sekcije medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti, ki je že pokazala prve delovne rezultate.

Večina društev je uskladila svoja pravila s Statutom ZDMSS, nekatere pa ta naloga še čaka.

Število članov društev ostaja pri 4000, kar je skoraj polovica vseh medicinskih sester v SR Sloveniji. V prihodnjem obdobju bo potrebno posvetiti več organizirane pozornosti pridobivanju novih članov, da bi naša društvena organizacija postala bolj univerzalna.

ZDMSS se je vključevala v splošna družbena prizadevanja za samoupravno preosnovo zdravstva, s posebnim ozirom na perečo gospodarsko situacijo in stabilizacijo. Samoupravni sporazum o delitvi dela v zdravstvu, ki je bil sprejet leta 1980 kljub nekaterim kompromisnim rešitvam, pomeni zasnovo prestrukturiranja zdravstva v smislu krepitve vloge osnovne zdravstvene dejavnosti in njene večje povezanosti z življenjskim in delovnim okoljem. Sprejeti sistemski zakoni in samoupravni sporazumi dajejo dobro podlago za uresničevanje zdravstvenega varstva in jih po našem mnenju ni potrebno spreminjati. Pač pa bi morali kritično preveriti samoupravno regulativo in metodologijo planiranja, ki sili v kvantiteto storitev, izvajalce pa obremenjuje z vedno novimi zahtevami po različnih evidencah in

Delegati občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, številni gostje ter medicinske sestre iz Univerzitetnega kliničnega centra so z zanimanjem prisluhnili poročilom o delu ZDMSS ter razkrili aktualne probleme na področju organizacije in delitve dela v zdravstvenih organizacijah ter strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja na srednji, višji in visoki stopnji

podatkih ter jih odteguje od opravljanja strokovnih nalog. Zavzeti se moramo za omejitev zdravstvene administracije, hkrati pa razvijati celovit informacijski sistem, brez katerega racionalno poslovanje zdravstva ni več mogoče.

Naše članice, ki delujejo v organizacijah za izobraževanje zdravstvenih delavcev in kot delegati v posebni izobraževalni skupnosti za zdravstvo, naj se zavzamejo za uskladitev programov zdravstvenega izobraževanja na vseh stopnjah, za uvajanje izobraževalnih programov, ki bodo zagotavljali dobro strokovno in družbeno usposobljene delavce. Prav tako bi bilo potrebno uskladiti število vpisanih dijakov in študentov zdravstvenih šol z dejanskimi potrebami zdravstvenih organizacij.

Pri našem nadaljnjem delu bomo morali uveljavljati vlogo in dejavnosti zveze pri uresničevanju samoupravnih in družbenih odnosov v zdravstvu in se zavzeti za to, da bi vsa naša društva še bolj spodbujala svoje člane tudi za družbeno in politično delo.

Delo ZDMSS in njenih organov

ZDMSS je vodja delegacije skupine družbenih organizacij za skupno delegatsko mesto v Republiški konferenci SZDL Slovenije.

V teku je priprava predloga za spremembo pravilnika o podeljevanju zlatega znaka za medicinske sestre, ki so s svojim strokovnim in družbenopolitičnim delom pomembno prispevale k napredku sestrske službe.

Strokovnemu svetu Izobraževalne skupnosti za zdravstveno usmeritev smo posredovali opis poklica diplomirani organizator dela in diplomirani zdravstveni pedagog, ki smo ga pripravili skupaj s kolegicami z VŠZD.

Delovno predsedstvo skupščine: Vera Leban (DMS Nova Gorica), Lizika Mlinarič (DMS Maribor), Milica Petek (DMS Ptuj), Marija Miloradović (DMS Ljubljana) in Alja Fazarinc, predsednica ZDMSS; vodila ga je Marija Miloradović, glavna in odgovorna urednica Zdravstvenega obzornika (od leve proti desni)

Vključili smo se v pripravo programov za pripravništvo na različnih strokovnih področjih zdravstvene nege.

Načrtovani sestanek študijske skupine za zdravstveno nego Regionalnega urada za Evropo SZO bo predvidoma realiziran v maju letos. Sodelovali bomo pri organizaciji sestanka in pri sprejemu udeležencev. Še naprej sodelujemo v raziskovalni nalogi Proces zdravstvene nege v okviru Regionalnega urada za Evropo SZO. Iz Slovenije sodeluje Zdravstveni dom Maribor, TOZD Patronažna služba, koordinatorica študije pa je Majda Šlajmer-Japelj.

ZDMSS izdaja strokovno glasilo Zdravstveni obzornik. Njegova vsebinska zasnova je usklajena s temeljno dejavnostjo zveze. Lani je izšel v šestih številkah z naklado 7.000 izvodov. V okviru založniške dejavnosti je izšel ponatis skripte Organizacija zdravstvenega varstva v 2000 izvodih in prevod priročnika Proces zdravstvene nege z naklado 3000 izvodov. Priročnik bo pomembno gradivo za spoznavanje in uvajanje procesa zdravstvene nege, kar nam bo pomagalo tudi pri opredeljevanju in uveljavljanju specifične vloge medicinskih sester v negovalnem oziroma zdravstvenem timu.

V enoletnem obdobju sta bili dve seji predsedstva, na katerih so bili obravnavani aktualni problemi in smernice za uresničevanje delovnih programov društev, sekcij in komisij. Izvršni odbor se je skupaj z nadzornim odborom sestel sedemkrat.

Sodelovanje ZDMSS z ZDMSJ in Mednarodno zvezo medicinskih sester

ZDMSS uspešno deluje preko delegatov v organih ZDMSJ. ZDMSJ je v letu 1983 pripravila dve strokovni srečanji:

V okviru strokovnega dela skupščine je potekala okrogla miza o procesu zdravstvene nege, ki je med udeleženci vzbudila veliko pozornosti, kajti metoda procesa zdravstvene nege omogoča celovito obravnavo varovanca oziroma bolnika ter enakopravno uveljavitev medicinske sestre v zdravstvenem timu kot strokovnjaka, odgovornega za področje svojega strokovnega dela. Vsi udeleženci so prejeli tudi novi priručnik Proces zdravstvene nege, ki ga je izdala ZDMSS.

- v Opatiji temo Medicinska sestra in mentalna higiena in
- v Beogradu zvezni seminar iz SLO in DS.

V novembru 1983 je bila v Beogradu volilna skupščina ZDMSJ. Za predsednico je bila ponovno izvoljena Slavija Lalić, za podpredsednico Mira Longino, za sekretarja pa Josipa Smodlaka.

Za leto 1983 smo morali zmanjšati število članstva v Mednarodni zvezi medicinskih sester (ICN) zaradi finančnih težav (pomanjkanje deviznih sredstev) na 1000 članov.

V maju letos je načrtovan zvezni seminar z okvirno temo: Dela in naloge medicinskih sester v sistemu zdravstvenega varstva, v jeseni pa tradicionalni seminar iz SLO, ki bo predvidoma v Sisku.

Skupna težnja ZDMSJ je, da se v njeno delo vključijo društva medicinskih sester vseh republik in pokrajin, ker samo s skupnim in enkratnim nastopom tega najštevilnejšega profila zdravstvenih delavcev lahko dosežemo željeni napredek ne samo v strokovnem pogledu, temveč tudi pri reševanju statusnih vprašanj medicinskih sester Jugoslavije. Znana prizadevanja, da se povežemo v Zvezi zdravstvenih delavcev Jugoslavije, so se pokazala neutemeljena. Nova organizacijska oblika jugoslovanskih sester ni potrebna, le v obstoječo zvezo se morajo vključiti še druge republiške in pokrajinske zveze medicinskih sester. Glede vključitve v Zvezo zdravstvenih delavcev Jugoslavije pa menimo, da se v to zvezo vključijo tudi medicinske sestre, vendar šele takrat, ko bodo v zvezo vključeni vsi profili, tudi zdravniki.

Za nagrado 3 M v okviru ICN smo predlagali Verico Turk, predsednico DMS Ptuj-Ormož. Na razpis za nagrado Christiane Reimann smo prijaviili Miro Pridgar.

Dejavnost društev, sekcij in komisij

DMS Novo mesto – 310 članov

– predsednica Zdenka Kaplan

Organizirali so štiri strokovna predavanja ter si ogledali psihiatrično bolnišnico v Begunjah in s tem izpolnili delovni program. O volilnem občnem zboru v marcu 1984 nimamo poročila.

DMS Nova Gorica – 318 članov

– predsednica Irena Velušček

Volilni občni zbor je bil decembra 1983. V preteklem letu so obravnavali teme o sladkornem bolniku, iz okulistike, o rehabilitaciji po srčnem infarktu ter zdravstveno vzgojne teme.

DMS Maribor – 530 članov

– predsednica Lizika Mlinarič

Uskladili so pravila društva s statutom zveze. Volilni občni zbor je bil v maju 1983. V tem obdobju so imeli sedem strokovnih predavanj. Diplomantke na Zdravstveni šoli Juge Polak dobijo ob podelitvi diplom članske izkaznice društva medicinskih sester. Redno organizirajo tudi srečanje z upokojenkami ter sodelujejo s sekcijami in družbenopolitičnimi organizacijami.

DMS Ptuj–Ormož – 208 članov

– predsednica Verica Turk

Delo društva je potekalo po programu in usmeritvah skupščine ZDMSS. V okviru strokovnega izpopolnjevanja so sodelovali pri organizaciji in izvedbi strokovnega seminarja patronažne sekcije za bolniške negovalke ter pri seminarju Sekcije operacijskih medicinskih sester. Vključevali so se v dejavnost družbenopolitičnih organizacij in ustanovili aktiv ZK. Volilna skupščina bo v maju 1984.

DMS Velenje – 152 članov

– predsednica Stanka Holšek

Volilna skupščina je bila v februarju. Svoje delo so posvetili programu strokovnega izpopolnjevanja. Sodelovali so tudi s Sekcijo medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti.

DMS Slovenj Gradec – 296 članov

– predsednica Jana Španžel

Februarja 1984 je bila volilna skupščina. Organizirali so strokovna predavanja in ekskurzijo. Člani se redno udeležujejo tudi vseh strokovnih srečanj, ki jih organizira ZDMSS.

DMS Kranj – 450 članov

– predsednica Anica Osovnikar

Septembra 1983 so organizirali predavanje prof. dr. J. Milčinskega o medicinski etiki ter dve ekskurziji. Vključevali so se v stabilizacijsko prizadevanje, predstavili društvo družbenopolitičnim organizacijam v občini in se vključevali v akcijo za napredek splošne in osebne higiene ter varstvo okolja. Prizadevno vključujejo tudi mlajše kolegice.

DMS Koper – 245 članov
– predsednica Majda Ban

Največ pozornosti so namenili strokovnemu izpopolnjevanju. V novembru je bil volilni občni zbor, na katerem so za predsednico izvolili Majda Ban.

DMS Pomurje – 410 članov
– predsednica Erika Žilavec

V okviru strokovnega izpopolnjevanja so organizirali ciklus predavanj o raku in rehabilitaciji rakavih bolnikov ter o kajenju. Sodelujejo s sekcijami. Vključevali so se v množične akcije za napredek zdravstvenega varstva, zdravstvene prosvete in vzgoje.

DMS Ljubljana – 1200 članov
– predsednica Ana Hladnik

Delo društva je potekalo po letnem programu. V okviru strokovnega izpopolnjevanja so pripravili šest tematsko zaokroženih ciklusov: s področja kirurgije, psihiatrije, onkologije in osnovnega zdravstvenega varstva, o akupunkturi, diabetesu in o zvišanem krvnem tlaku.

Podružnica Zasavje uspešno deluje že sedem let. Skupaj z referatom za zdravstveno vzgojo so organizirali tri predavanja.

DMS Celje – 565 članov
– predsednica Olga Arzenšek

Glavna usmeritev programa je bilo strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester in tehnikov ter drugih zdravstvenih delavcev. Organizirali so šest strokovnih predavanj in tri strokovne ekskurzije, na katerih so spoznali delo in organizacijo v drugih delovnih okoljih.

Sekcija za anestezijo in intenzivno nego (predsednica Marina Velepčič)

Pod pokroviteljstvom Inštituta za anesteziologijo je organizirala praktični seminar oživljanja, v okviru 45-letnice Onkološkega inštituta pa seminar na temo Kaj moramo vedeti o bolniku z rakom debelega črevesa in danke. V programu je anketa, da bi ugotovili delovne pogoje, obremenitve, kadrovske zasedbe in vzroke fluktuacije osebja v enotah intenzivne terapije in anestezije.

Pnevmoftiziološka sekcija (predsednica Andreja Peternelj)

Soje delo so usmerili v II. kongres pnevmoftizioloških sester in tehnikov Jugoslavije. V oktobru 1983 so organizirali v Ljubljani seminar s temo o zaščiti pred sevanji.

Sekcija patronažnih medicinskih sester (predsednica Marija Pajič)

Organizirala je strokovno izpopolnjevanje za bolniške strežnice v patronažni službi, na katero so bile vabljeni tudi druge strežnice. Obravnavali so tudi način uporabe Enotnega seznama zdravstvenih storitev. Zdravstvenim organizacijam so posredovali predlog novega obrazca za statistično poročanje o patronažnem delu. Sodelovale so pri programskih zasnovah predmeta o patronažni službi na VŠZD. Člani sekcije si prizadevajo, da bi spremljali vsa aktualna dogajanja, ki vplivajo na stroko, ter za enoten strokovni pristop pri razvijanju patronažne dejavnosti.

Pediatrična sekcija (predsednica Manja Pašek)

Organizirala je dve srečanju: temo iz otroške kirurgije in dvodnevno strokovno srečanje v Ortopedski bolnišnici Valdoitra.

Sekcija medicinskih sester babic (predsednica Julka Kuzma)

Organizirala je dva enodnevna seminarja:

- o novostih v ginekologiji in porodništvu, o vzrokih hipoksij pri novorojenčkih, o novejših metodah ugotavljanja in zdravljenja sterilnosti pri ženskah ter o prehrani dojenčka v sedanjih pogojih;
- o nedonošenčku ter vlogi ginekologa v predzakonski svetovalnici.

Sekcija kirurških medicinskih sester (predsednica Greta Zver)

V letu 1983 je imela tri strokovna srečanja z naslednjimi temami: novosti na področju kirurškega zdravljenja, zdravstvena nega kirurških bolnikov in organizacija bolnišnične dejavnosti.

Sekcija operacijskih medicinskih sester (predsednica Ada Ličen)

Letna volilna konferenca je bila v maju 1983 v Radencih. Strokovni seminar v Izoli je obravnaval pripravo operacijskega polja pri kostnih operacijah, abdominalno drenažo in mikrobiološke kontrole v operacijski dvorani.

Sekcija je sprejela nalogo, da se aktivno vključi v pripravo programa usmerjenega izobraževanja operacijskih medicinskih sester iz vse Slovenije.

Sekcija medicinskih sester v šolstvu (predsednica Marija Zadravec)

Organizirala je dve strokovni srečanja. Obravnavali so aktualna vprašanja v zvezi s poučevanjem zdravstvene vzgoje v srednjih šolah in uresničevanjem usmerjenega izobraževanja, sodelovali so s forumi za usmerjeno izobraževanje ter obravnavali strokovne teme z njihovega področja.

Nevropsihiatrična sekcija (predsednica Ladi Škerbinek)

V skladu s programom je uspešno pripravila tri strokovne seminarje: o medicinski sestri v psihoterapevtskem procesu, o krizi terapevtske skupnosti ter o delu s svojci psihotičnih in nevrotičnih bolnikov.

Seminarjev se udeležujejo tudi drugi zdravstveni delavci. Sekcija je aktivno sodelovala na jugoslovanskem kongresu psihoterapevtov septembra 1983 na Bledu.

Sekcija medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti (predsednica Štefka Slivnik)

Ustanovna skupščina sekcije je bila maja 1983 v Zdravilišču Rogaška Slatina s strokovno temo o zdraviliški dejavnosti, novembra pa je bil seminar v Zdravilišču Radenci o rehabilitaciji srčnih bolnikov. Pripravljajo temo o zdravstveni vzgoji v zdraviliščih.

Sekcija medicinskih sester v splošni medicini (predsednica Olga Arzenšek)

Strokovni del programa so realizirali v dveh enodnevnih seminarjih s Sekcijo patronažnih medicinskih sester – v Zdravilišču Radenci o rehabilitaciji bolnikov po prebolelem srčnem infarktu, na Onkološkem inštitutu v Ljubljani o socialno–medicinskih problemih pri njihovih bolnikih.

Sekcija za medicino dela, prometa in športa (predsednica Marjanca Škofic)

Organizirala je dva dvodnevna strokovna seminarja. Strokovno srečanje aprila v Krškem je bilo združeno z ogledom Nuklearne elektrarne Krško, TOZD-a Žita – Imperial in Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj. Oktobra je organizirala strokovni seminar pod pokroviteljstvom Rudarsko – elektro energetskega kombinata, Rudnika lignita in Zdravstvenega doma Titovo Velenje. Strokovne teme so obravnavale preventivne preglede, oceno

sposobnosti za jamskega reševalca, probleme odsotnosti in invalidnosti rudarjev. Ogledali so si tudi Rudnik lignita Titovo Velenje. Članice sodelujejo s sorodnimi organizacijami tudi na medrepubliških strokovnih manifestacijah.

Oftalmološka sekcija (predsednica Meta Možek)

Organizirala je dve strokovni srečanja s temami o delu medicinske sestre pri keratoplastiki in v ambulanti za kontaktne leče, o ambliopijah in strabizmu ter o obravnavi in zdravstveni negi bolnika z glavkomom.

Transfuziološka sekcija (predsednica Jožica Mastnak)

Sodelovala je na zveznem strokovnem seminarju iz transfuziologije.

Komisija za razvojno-raziskovalno delo na področju zdravstvene nege

V letu 1983 se je sestala dvakrat. Obravnavali so poročilo o prevodu priročnika o procesu zdravstvene nege, priročnika Modules for Basic Nursing Skills, osnutek vzgojnoizobraževalnega programa za izobrazbo višje medicinske sestre.

Bolnišnična in izvenbolnišnična komisija

Obravnavali sta osnutek vzgojnoizobraževalnega programa za višjo medicinsko sestro – višjega zdravstvenega tehnika in posredovali pripombe VŠZD ter obravnavali program pripravništva oziroma usposabljanja zdravstvenih delavcev za različne stopnje.

Polona Plavšak, sekretar ZDMSS

POROČILO O ZALOŽNIŠKI DEJAVNOSTI ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V OBDOBJU OD APRILA 1983 DO APRILA 1984

Uredništvo Zdravstvenega obzornika pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS) je v okviru letnega delovnega programa izdalo **XVII. letnik strokovnega glasila Zdravstveni obzornik** (skupni obseg letnika je 456 strani) z naklado 7000 izvodov, dopolnjeni prvi ponatis skripte dr. M. Mallyja **Organizacija zdravstvenega varstva** v 2000 izvodih in prevod priročnika **Proces zdravstvene nege** v 3000 izvodih.

Oris vsebine XVII. letnika Zdravstvenega obzornika

XVII. letnik (1983) Zdravstvenega obzornika vsebuje **32 strokovnih člankov**. Največ jih obravnava hemofilijo in transfuziologijo, alergijske bolezni, zdravstveno nego bolnika, gerontološko dejavnost in problematiko. Druga obravnavana področja so še: kirurgija, fizioterapija, psihiatrija, prehrana, organizacija dela, delo bolnišnice v izrednih razmerah, spolne bolezni, kontracepcija, avdiometrija, rehabilitacija, zdravstvene razmere v Jugoslaviji, strokovno izpopolnjevanje in zdravstvenovzgojna dejavnost.

V prvi številki letnika (št. 1–2/1983) sta objavljena Statut ZDMSS in Pravilnik o založniški dejavnosti ZDMSS. Uvodnik tretje številke (št. 3–4/1983) je posvečen svetovnemu dnevu zdravja, tematska številka o hemofiliji (št. 6/1983) pa ima prilogo Živeti s hemofilijo ter pregled vsebine letnika v slovenskem in angleškem jeziku.

Rubrika **Novosti – izkušnje – pobude** ima v okviru razvojno – raziskovalnega dela tri prispevke: o družbenem položaju paraplegikov v SFRJ, poročilo o študiji Proces zdravstvene nege ter program Mednarodne zveze medicinskih sester na področju osnovnega zdravstvenega varstva. Strokovnemu izpopolnjevanju je namenjeno pet krajših prispevkov: o oskrbi pripomočkov za negovanje bolnikov in nezgodah otrok v vrtcih, poročil o tečaju zdravstvene vzgoje v ZR Nemčiji, program akcije Rdečega križa Slovenije in o vlogi družine

pri readaptaciji prizadetega otroka. Rubrika o organizaciji dela vsebuje poročilo o rezultatih strokovnih izpitov in seminarsko nalogo o oskrbi bolniškega oddelka s hrano in perilom.

Društveni del glasila – **Iz društvenega življenja** objavlja koledar strokovnih srečanj v letu 1983, poročila o delu občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, strokovnih sekcij, ZDMSS in uredništva Zdravstvenega obzornika ter programe in poročila o pomembnejših strokovnih srečanjih. V rubriki Osebne vesti je predstavljena predsednica DMS Maribor Martina Forjan.

Beležik ob knjigah je sedem in obravnavajo: alkoholizem, farmakologijo, etiko, izobraževanje, medicinski priročnik, medsebojne odnose in medicino dela. Dodani sta tudi dve poročili iz Biomedicine slovenice.

Krajše informacije v rubriki **Zanimivosti** se nanašajo na: smernice 12. kongresa ZKJ (1982), strokovno izpopolnjevanje, apiterapijo, gesla svetovnih dnevo zdravja, znanstvenoraziskovalno delo v zdravstvu, spanje in na naloge medicinske sestre ob poškodovancu ali nenadno obolelem.

»Slikovno sporočilo« je namenjeno mednarodnemu dnevnu medicinskih sester (fotografija F. Nightingale).

Letnik vsebuje še obvestila uredništva, obvestila o publikacijah, navodila sodelavcem in dopisnikom Zdravstvenega obzornika, misli in vodila ter naročene oglase delovnih organizacij (v zvezi z materialno podporo sestanka študijske skupine za zdravstveno nego Regionalnega urada za Evropo SZO in za barvno prilogo v tematski številki o hemofiliji).

Tematska številka o hemofiliji ima 136 strani: prvi del obsega sedem izvirnih strokovnih člankov, drugi del z barvno prilogo pa je pripravljen po nemških, francoskih in angleških izvirnikih.

Delo uredništva, uredniškega odbora in dopisnikov

Uredništvo in uredniški odbor sta osrednjo pozornost namenjala **uresničevanju temeljne vsebinske zasnove Zdravstvenega obzornika**. Število prispelih strokovnih člankov je zadovoljivo, objavo nekaterih zelo aktualnih člankov s področja zdravstvene nege pa smo morali preložiti zaradi tematske številke o hemofiliji. Pri izbiri člankov za objavo je uredništvo dajalo prednost člankom, ki so obravnavali različna medicinska področja in so bili tudi metodično dobro zasnovani (predvsem glede razkrivanja in utemeljevanja problema, razpravljanja o rezultatih obravnave, pravičnega citiranja drugih avtorjev, opreme člankov itd.).

Uredništvo je v drugi polovici leta pripravilo prvi dopolnjeni ponatis skripte Organizacija zdravstvenega varstva. Skripta ima **izvirno barvno naslovnico**, ki jo je po navodilih urednika oblikoval Nedžad Žujo (:štiriindvajset krogov simbolizira čas (neprekinjeno delo medicinskih sester), v katerega je »ujeto« znanje (izstopajoči krogi pomenijo temeljna znanja iz procesa zdravstvene nege); urejeni krogi obdajajo znak ZDMSS).

Dopisniki društev in strokovnih sekcij so se s prispevki v Zdravstvenem obzorniku letos oglasili manjkrat kot prejšnje leto. Njihovi prispevki so bili ustrezno pripravljene in opremljeni. Najbolj pogrešamo prispevke za rubriko Razvojno-raziskovalno delo in Osebne vesti.

V začetku leta je uredništvo pripravilo **koledar strokovnih seminarjev in srečanj**. Ta poleg boljše informiranosti daje tudi nove možnosti za dopisništvo: za pripravo zapisov o preliminarne programih, za poročanje o poteku oziroma vsebini seminarjev, še posebej, če obravnavane teme ne bodo objavljene v glasilu, za priložnostne razgovore in predstavitev posameznih članic in članov društev itd.

Urednika glasila sta se redno udeleževala sej predsedstva ZDMSS in delegate društev in strokovnih sekcij opozarjala **na nujnost usmerjene in sistematične obravnave področja zdravstvene nege** (tudi manjše število seminarjev lahko ob takšni obravnavi in objavi pomembnejših tem zagotovi neprekinjeno strokovno in družbenopolitično izobraževanje in

izpopolnjevanje članstva), **na dokumentarno vrednost glasila** (vsebina in uporabnost strokovnih informacij, zapis kot rezultat dela in sredstvo za njegovo vrednotenje) **ter na razvijanje dejavnosti dopisnikov.**

Objavili smo tudi okvi na navodila sodelavcem in dopisnikom Zdravstvenega obzornika, ki jim bodo pomagala pri pripravi in opremi člankov za objavo.

Uredništvo je – podobno kot lani – namenilo veliko časa tudi individualnemu delu z avtorji pri obravnavi strokovnih, terminoloških in jezikovnih popravkov. Zelo obsežno delo je opravilo pri strokovni redakciji prevedenega gradiva o hemofiliji, pri pripravi in oblikovanju slikovnega gradiva v tematski številki ter pri izdaji prevoda priročnika Proces zdravstvene nege.

Urejanje evidence naročnikov in finančno poslovanje

Evidenco naročnikov Zdravstvenega obzornika že tretje leto urejamo s pomočjo računalnika Računskega centra LTH – Škofja Loka in obsega: tekoče dopolnjevanje in spreminjanje podatkov o naročnikih, izpis naslovov za pošiljanje glasila, pregled naročnikov po glavnih poštah, obračun letne naročnine z izpisom položnic, spremnih dopisov in opominov, tekoče knjiženje plačil po bančnih izpiskih in pripravo različnih seznamov posameznih skupin naročnikov, kar omogoča enostaven pregled nad naročniki in plačili ter hitro reševanje morebitnih napak.

Uredništvo je aprila 1983 poslalo okoli 6200 izpisanih položnic z obvestilom o višini naročnine, v začetku decembra pa 1700 opominov. Med letom je bilo vpisanih 65 novih naročnikov, 240 sprememb podatkov, 508 naročnikov pa smo črtali iz evidence.

V začetku letošnjega leta smo vpisali 730 novih naročnikov, med njimi največ dijakov in študentov zdravstvenih šol, 60 sprememb podatkov ter 440 odpovedi.

Finančno poslovanje Zdravstvenega obzornika v letošnjem letu bo v celoti zajeto v finančnem poročilu ZDMSS. Glasilo sta sofinancirali Zdravstvena skupnost Slovenije in Izobraževalna skupnost za zdravstveno usmeritev. Društvo medicinskih sester Ljubljana je prispevalo za slikovni razvoj glasila, 12 avtorjev strokovnih člankov pa je honorar namenilo tiskovnemu skladu.

Stroški tiska Zdravstvenega obzornika (papir, klišeji, filmi in odprema) presegajo 2/3 vseh odhodkov – preko 1.750.000,00 din. Za barvno prilogo v tematski številki o hemofiliji smo morali zbrati dodatna materialna sredstva. Prispevali so jih: Zdravstvena skupnost Slovenije, Izobraževalna skupnost za zdravstveno usmeritev, Društvo hemofilikov Slovenije ter nekatere delovne organizacije.

Celotni stroški računalniškega vodenja naročnikov so znašali okoli 130.000,00 din. Avtorski honorarji so od leta 1980 dalje nespremenjeni in znašajo povprečno 1.500,00 din za avtorsko polo. Precej se je povečala tudi poštnina in cena vrečk za pošiljanje posameznih števil Zdravstvenega obzornika.

Povzetek dejavnosti uredništva in uredniškega odbora v štiriletnem mandatu (1980–1983)

1980

- izdaja XIV. letnika (1980), 424 strani, številke 1/2, 3, 4, 5/6; 7.000 izvodov;
- organiziranje in usposabljanje dopisnikov društev in strokovnih sekcij;
- priprava dokumenta o vrednotenju prispevkov in dela v založniški dejavnosti ZDMSS.

1981

- izdaja XV. letnika (1981), 440 strani, številke 1/2, 3, 4/5, 6; 7000 izvodov;
- tematska številka Delo in izobraževanje medicinskih sester (strokovni seminar Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije – Bled);

- izdaja popravljenega ponatisa publikacije prof. dr. Janeza Milčinskega Dolžnosti zdravstvenih delavcev in zdravstvenih zavodov glede na prvo pomoč in oživiljanje (1500);
- uvedba rubrik Razvojno-raziskovalno delo in iz Biomedicine slovenice;
- oblikovne spremembe rubrik, kazala in letnika;
- angleško kazalo letnika;
- priprava Pravidnika o založniški dejavnosti ZDMSS;
- uvedba računalniškega vodenja naročnikov.

1982

- izdaja XVI. letnika (1982), 440 strani, številke 1/2, 3, 4/5, 6; 7000 izvodov;
- bibliografski pregled Zdravstvenega obzornika od XI do XV. letnika (1977–1981);
- uvedba rubrike »slikovno sporočilo«;
- priprava navodil za sodelavce in dopisnike Zdravstvenega obzornika;
- sodelovanje pri oblikovanju strokovnega izrazja za področje zdravstvene nege;

1983

- izdaja XVII. letnika (1983), 456 strani, številke 1/2, 3/4, 5, 6; 7000 izvodov;
- tematska številka Živeti s hemofilijo z barvno prilogo;
- izdaja ponatisa Kodeksa etike zdravstvenih delavcev SFR Jugoslavije (2.000);
- izdaja dopolnjenega prvega ponatisa skripte dr. Mallyja Organizacija zdravstvenega varstva (2000 izvodov);
- priprava bibliografskega pregleda pomembnejših dokumentov s področja zdravstvene nege v SR Sloveniji (1967–1983).

Janez Strajnar, urednik Zdrav. obzornika

DELOVNI PROGRAM ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE ZA LETO 1984

Redno spremljanje in usklajevanje dela občinskih oziroma medobčinskih društev medicinskih sester, strokovnih sekcij in komisij je naloga Zveze društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS). Delovni program, ki ga sprejemamo na skupščini, je pripravljen na podlagi srednjeročnega programa dela za obdobje 1981–1985, prelinarnih delovnih programov društev, strokovnih sekcij in uredništva Zdravstvenega obzornika in povezovanja aktivnosti.

Še vedno je ena od temeljnih nalog naše društvene organizacije **vklučevanje in pridobivanje članstva**, kar bomo dosegli tako, da bomo spodbujali različne oblike organiziranega delovanja.

Na področju **strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja** smo pripravili programe in koledar strokovnih srečanj. ZDMSS je v preteklem obdobju aktivno sodelovala pri pripravi vzgojnoizobraževalnih programov za pridobitev izobrazbe na srednji in višji stopnji usmerjenega izobraževanja zdravstvene usmeritve. V letu 1984 in še v naslednjem programskem obdobju načrtujemo aktivno delovanje naše zveze pri pripravi programov pripravnštva in specializacij na našem strokovnem področju. Pri pripravi strokovnih srečanj in vzgojno izobraževalnih programov bomo še naprej spodbujali primarno obravnavo strokovnega področja zdravstvene nege. Priročnik Proces zdravstvene nege in razprave v okviru strokovnega dela skupščine nam bosta v pomoč pri organiziranem usklajevanju in delovanju zveze na vsebinskih področjih delovanja.

Založniško dejavnost bomo izvajali z izdajanjem strokovnega glasila Zdravstveni obzornik ter drugih strokovnih in izobraževalnih publikacij s področja zdravstvene nege. Na

tem področju že nekaj let načrtno in sistematično razvijamo metodično preučevanje zdravstvene nege in tako oblikujemo trajne zapise o stanju in razvoju za medicinske sestre temeljnega strokovnega področja.

Pri **razvojno-raziskovalnem delu** bomo aktivno sodelovali in spremljali mednarodno raziskavo Proces zdravstvene nege ter spoznanje vključevali v naša strokovna področja.

Samoupravno urejanje razmerij med društvi, strokovnimi sekcijami in ZDMSS načrtujemo z usklajevanjem pravil društev s statutom zveze. V letu 1984 bomo pripravili osnutek in izvedli javno razpravo v zvezi s Pravilnikom o podeljevanju zlatega znaka, ki ga moramo uskladiti s statutom ZDMSS.

Aljo Fazarinc, glavno medicinsko sestro Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani so delegati soglasno ponovno izvolili za predsednico ZDMSS

ZDMSS mora svoje delo **povezovati in usklajevati z Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije**. Naloga pri vsebinskem usklajevanju stališč ob ustanavljanju sekcij medicinskih sester v republikah in pokrajinah, ki niso povezane v omenjeno jugoslovansko zvezo medicinskih sester, bo potekala preko Zvezne konference socialistične zveze delovnega ljudstva in Zveze zdravstvenih delavcev Jugoslavije. Stališče, ki ga zastopa naša zveza, je znano. Zavedamo se, da je strokovno povezovanje in sodelovanje med posameznimi strokovnimi organizacijami na republiški in zvezni ravni pomembno za razvoj strokovnega področja zdravstvene nege.

V naš delovni program za leto 1984 vključujemo tudi povezovanje z Republiško konferenco SZDL SLOvenije in Rdečim križem Slovenije pri uresničevanju programa družbenega varčevanja, akcije za napredek osebne in splošne higijene ter varstva okolja. Prizadevati si moramo za izvajanje sprejetih stališč in sklepov resolucije o načrtovanju družine in za aktivno vključevanje medicinskih sester pri zdravstveno-vzgojnem delu v zvezi z načrtovanjem družine, materinstva, varstva otrok in zdravega načina življenja.

Na družbenopolitičnem področju bomo načrtno spodbujali oblikovanje in delovanje aktivov komunistov pri občinskih in medobčinskih društvih medicinskih sester z namenom, da komunisti tudi na društvenem področju delujejo skladno s smernicami IX. kongresa ZKS in temeljnimi smernicami zdravstvene politike, predvsem na področju stabilizacijskih prizadevanj v zdravstvu, pri delitvi dela v zdravstvu in izvajanju samoupravno dogovorjene kadrovske politike.

Alja Fazarinc,
predsednica ZDMSS

ŽIVLJENJE NI NAKLONJENO TISTIM, KI HOČEJO IZKORISTITI VSE NJEGOVE PREDNOSTI NAENKRAT. VEDNO SEM BIL PREPRIČAN, DA MORALA PRAVZAPRAV NI NIČ DRUGEGA KOT POGUM, DA IZBEREŠ.

Blum

DELOVNI PROGRAM ZDRAVSTVENEGA OBZORNIKA ZA LETO 1984

Delovni program uredništva Zdravstvenega obzornika izhaja iz delovnega programa Zveze društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS) za leto 1984. Založniško dejavnost urejajo pravilnik o založniški dejavnosti in sklepi predsedstva ZDMSS.

Delovni program uredništva in uredniškega odbora:

– prek občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester ter strokovnih sekcij ZDMSS moramo pritegniti k sodelovanju čimveč medicinskih sester, tehnikov in drugih zdravstvenih delavcev, da bi pripravili primerne zapise o svojem delu, razvoju, problemih in uspehih;

– organizacijsko povezovanje in usposabljanje dopisnikov Zdravstvenega obzornika;

– aktivno sodelovanje pri opredeljevanju in usklajevanju delovnih programov strokovnih sekcij in društev (spodbujanje sistematične in primarne obravnave področja zdravstvene nege) ter priprava koledarja strokovnih srečanj v letu 1984;

– sodelovanje pri oblikovanju strokovnega izrazja za področje zdravstvene nege (priprava prispevka za XV. memorial profesorja Janeza Plečnika z delovno temo Slovenska medicinska beseda v okviru posebnih vidikov medicinskega izrazja – Ljubljana, decembra 1984);

– razvijanje recenzentske dejavnosti za področje zdravstvene nege;

– v letu 1984 bomo izdali:

– XVIII. letnik (obseg bo 440 strani) – šest številk Zdravstvenega obzornika – od tega dve dvojni številki;

– priročnik PROCES ZDRAVSTVENE NEGE iz raziskovalne naloge Regionalnega urada za Evropo Svetovne zdravstvene organizacije – 3000 izvodov.

Delovni program bo uresničeval novi uredniški odbor, ki ga je imenovalo predsedstvo ZDMSS na redni seji 21. marca letos. Člani odbora so: Vera Grbec, Majda Gorše, Irena Poljšak, Janez Strajnar, Marija Šipec, Hedvika Škraban, Zinka Tof in Irena Topolovec.

Marija Miloradović, glavni in odgovorni urednik
Zdravstvenega obzornika

SKLEPI SKUPŠČINE ZDMSS:

Breda Podboj, predsednica komisije za sklepe je predložila skupščini ZDMSS naslednje sklepe:

1. Skupščina ZDMSS sprejme poročilo o delu ZDMSS v obdobju od aprila 1983 do aprila 1984.

2. Skupščina ZDMSS sprejme poročilo o založniški dejavnosti v obdobju od aprila 1983 do aprila 1984.

3. Skupščina ZDMSS sprejme finančno poročilo za leto 1983.

4. Skupščina ZDMSS sprejme delovni program ZDMSS in uredništva Zdravstvenega obzornika ter finančni načrt za leto 1984.

5. Skupščina ZDMSS sprejme predlog predsedstva ZDMSS za zvišanje letne naročnine Zdravstvenega obzornika, in sicer:

– za naročnike s polno naročnino – 450 din,

– za dijake in študente zdravstvenih šol – 230 din,

– za delovne organizacije in zamejstvo – 1400 din.

6. Skupščina ZDMSS izvoli: **Aljo Fazarinc** – za predsednika in **Marijo Mlakar** – za podpredsednika ZDMSS (ponovna izvolitev za dveletno obdobje); **Marijo Šipec** – za glavnega in odgovornega urednika Zdravstvenega obzornika (za štiriletno obdobje); **uredniški svet Zdravstvenega obzornika** v sestavi: Marija Brenčič, Majda Gorše, Vera Grbec,

Mara Hostnik, dr. Marko Kocijan, Marjeta Kokoš, dr. Dinko Leskovšek, dr. Desimira Markič, Janez Strajnar, Ksenija Ševerkar, Marija Šipec, Marica Verbič in Silva Vuga (za štiriletno obdobje).

7. Strokovne sekcije in komisije ZDMSS naj nadaljujejo in poročajo o delu pri uresničevanju programa ZDMSS. Posebno pozornost naj namenijo spoznavanju in uveljavljanju metode procesa zdravstvene nege, obravnavi vzgojnoizobraževalnih programov na vseh stopnjah zdravstvene usmeritve, organizaciji in izvajanju pripravništva, usposabljanja in stalnega strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

8. Občinska in medobčinska društva medicinskih sester naj članstvo seznanijo z metodo procesa zdravstvene nege ter razpravljajo o izobraževanju medicinskih sester na visoki stopnji (organizator zdravstva (za celotno področje zdravstvenega varstva) ali organizator za področje zdravstvene nege).

9. ZDMSS bo prek društev medicinskih sester, strokovnih sekcij in komisij še naprej aktivno sodelovala z Republiško konferenco SZDL pri uresničevanju programa družbenega varčevanja, z Rdečim križem Slovenije pri akciji za napredek osebne in splošne higijene ter varstvo okolja in z drugimi interesnimi organizacijami pri uresničevanju skupnih nalog.

10. ZDMSS si bo prek Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije prizadevala za strokovno povezovanje in sodelovanje na medrepubliški in zvezni ravni, še posebej na področju zdravstvene nege.

11. Skupščina ZDMSS izreka priznanje mariborski študijski skupini, ki jo vodi Majda Šlajmer-Japelj, za odlično opravljeno delo pri pilotski in glavni študiji v okviru mednarodne študije Proces zdravstvene nege Regionalnega urada za Evropo SZO.

Delegati so vse sklepe soglasno sprejeli.

Iz dokumentov ZDMSS (J. Strajnar)

strokovna srečanja

OBISK V MÜNCHENSKI KLINIKI

Društvo medicinskih sester Maribor je organiziralo v začetku letošnjega aprila zanimivo in poučno ekskurzijo v München na tehnično dobro opremljen zdravstveni zavod Klinikum rechts der Isar der Technischen Universität München, kjer so vse zdravstvene službe na visoki ravni.

Udeležile smo se je medicinske sestre iz Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, Splošne bolnišnice Maribor, ZZD Maribor in Zdravstvenega doma Maribor. Ekskurzija je trajala tri dni. Iz Maribora smo se odpeljale z avtobusom v torek 3. 4. 1984 okrog polnoči ter 4. 4. zjutraj prispele v München. Po utrujajoči vožnji nas je čakal dolg naporen dan.

Takoj po prihodu nas je na kliniki sprejela in pozdravila glavna sestra klinike gospa Jansen. Na kratko nas je seznanila z nastankom in razvojem ustanove; med drugim smo izvedeli, da je klinika stara 150 let. Klinika je paviljonskega tipa in ima najsodobnejšo nezgodno kirurško polikliniko, ki so jo tudi nazadnje zgradili. V ustanovi je zaposleno 2500 delavcev. Delo je organizirano v turnusih, ki trajajo po osem ur. Prve ekipe nastopijo delo ob 6. uri zjutraj, naslednje ob 7. uri in tretje ob 8. uri, nato pa se po osmih urah turnusi menjajo. Dežurstev, kot smo jih navajeni pri nas, ne poznajo. Na pet bolniških postelj pride po ena sestra. V oddelkih za intenzivno nego skrbita za enega bolnika dve sestri.

Po uvodni predstavitvi so nas seznanili s sistemom avtomatske obdelave podatkov. Ta je precej bolj preprost kot marsikje pri nas. Ob sprejemu vnesejo zdravstveni administra-

torji vse podatke o bolniku v računalnik, ki ima komplet samolepljivih evidenčnih lističev. Te nalepke nato preprosto lepijo na razne formularje brez zamudnega vpisovanja. Sestre imajo tako bistveno več časa za zdravstveno nego bolnika, saj se jim ni treba toliko ukvarjati z administracijo kot pri nas. V spominu računalnika so podatki o vsakem bolniku shranjeni pod matično številko, tako da jih je mogoče ob vsakem času preverjati in dopolnjevati.

Udeleženke ekskurzije smo se zlasti zanimale za organizacijo in potek zdravstvene nege na kliniki, saj je zdravstvena nega bolnika sicer glavno sestrsko opravilo. Na kliniki v Münchenu skrbijo za zdravstveno nego predvsem srednje medicinske sestre, ki so večstransko (polivalentno) usposobljene. Pomagajo jim bolničarji, ki so usposobljeni v okviru Rdečega križa, v bolnišnici pa pomagajo pri enostavnih opravilih nege tudi obvezniki civilne zaščite, ki niso služili redne vojske in so po njihovih predpisih dolžni pol leta delati v bolnišnicah. Za organizacijo zdravstvene nege na posameznih klinikah oziroma oddelkih skrbijo medicinske sestre, ki so poleg srednje šole končale še dveletni podiplomski študij za posamezne specialnosti, npr. za ginekologijo, pediatrijo, intenzivno nego, pedagoško dejavnost itd. Za notranji transport bolnikov skrbi posebna služba, v kateri so negovalci – uslužbenci bolnišnice usposobljeni za delo preko Rdečega križa. Tudi s tem so sestre v primerjavi z našimi razbremenjene in imajo več časa za neposredno zdravstveno nego. Skoraj vsi pripomočki in materiali, ki jih uporabljajo pri negovanju, so za enkratno uporabo, celo ledvičke.

Čiščenje vseh prostorov je v celoti mehanizirano. Perilo perejo za obe münchenski kliniki v centralni pralnici. Postopki pri sprejemanju in izdajanju perila so precej poenostavljeni v primerjavi z našimi. Perilo ni označeno. Sestra z naročilnico zahteva samo potrebno število raznih kosov perila. Ko oddaja umazano perilo v pranje (odpremi ga v polivinilastih vrečkah), ga ne prešteva. Sicer pa je sistem organizacije in programiranja procesa zdravstvene nege podoben našemu. Temperaturni listi in vsa dokumentacija o bolnikih so v sestriški sobi na posebnem vozičku, ki je opremljen z mapami in predali za druge podatke in izvide. Ta voziček vozijo ob vizitah s seboj.

Čiščenje in razkuževanje postelj ob odhodu bolnika iz bolnišnice izvajajo centralno. Sveže postlano in zaščiteno posteljo vrnejo na posamezne oddelke. Tako urejene postelje so na hodnikih in čakajo na novo sprejete bolnike.

V programu prvega dne obiska na kliniki je bil tudi ogled operacijskih dvoran, intenzivnega oddelka in kardio-pulmološkega oddelka. Med drugim smo si ogledali bronhoskopijo in reanimacijo bolnika v intenzivni negi. Nato so nam pokazali še film o bronhoskopiji.

Ob koncu prvega dne smo se srečali še z udeleženkami podiplomskega študija za inštrumentarke. Predstavile so nam svoj izobraževalni proces in vsebino podiplomskega študija, ki je bolj zgoščen in obsežen kot pri nas, saj traja dve leti. Sestre se usposabljaajo za različno inštrumentiranje pri vseh vrstah operacij (očesnih, ušesnih, kirurških, ginekoloških itd.). Podiplomski študij sestre opravljajo ob rednem delu. Ko ga opravijo menjavajo operacijske dvorane po različnih klinikah vsakih šest mesecev.

Naslednji dan smo zjutraj odšle na nezgodno kirurško polikliniko. Naš voditelj je bil tokrat mikrokirurg dr. Werber. Seznanil nas je z načinom prevoza in sprejemom poškodovancev, ki jih v urgentnih primerih pripeljejo na kirurško polikliniko s helikopterjem. Ogledali smo si pristajališče za helikopterje na strehi zgradbe. Dr. Werber nam je med ogledom povedal, da imajo dva lastna helikopterja nameščena na bližnjem travniku. Odredbo za prevoz poškodovanca s helikopterjem daje pristojen zdravnik. Dnevno opravijo najmanj dva prevoza s helikopterjem, sicer poteka prevoz z vozili za urgentno pomoč. Usklajevanje prevoza z njimi opravlja poklicna gasilska služba njihovega okoliša. Imajo sedem takih vozil, ki so opremljena tako, da je mogoče v njih opraviti tudi manjše kirurške posege, oživiljati, vstavljati katetre za dajanje infuzij itd. V vozilu je vedno zdravnik kirurg, medicinski tehnik in pomožno usposobljen bolničar s strani gasilske službe. Seveda imajo tudi več vozil za opravljanje drugih prevozov. Prav v času, ko smo si ogledovale vozilo za

urgentno pomoč, je na strehi pristal helikopter s ponesrečencem v prometni nesreči na avtocesti. Tako smo bili priča hitremu prevozu ponesrečenca in uspešnemu nudenju medicinske pomoči. Ekipa, v kateri je bilo več zdravnikov in sester, je ponesrečenca pričakala na hodniku pri izstopu iz dvigala in ga takoj prevzela v obravnavo. Videli smo še druge oblike pomoči na poškodbnem oddelku. Posebej bi želela omeniti organizacijo sprejema in obravnave bolnika, ki se bistveno razlikuje od naše. Bolniki, ki prihajajo na kontrolne preglede, že pri vhodu v čakalnici potegnejo iz avtomata kartico s številko. S tem imajo že določen vrstni red sprejema in vse nadaljnje obravnave. Ogledali smo si še nezgodni oddelek.

Drugi dan našega obiska je bilo tudi predavanje oziroma predstavitev dela na ginekološko porodniški kliniki. Z delom na tej kliniki nas je seznanil predstojnik dr. Johann-Igmann, ki nam je pozneje kliniko tudi razkazal. V okviru te klinike deluje tudi materinska šola, v kateri dajejo velik poudarek preventivni in zdravstveni vzgoji. Med številnimi zanimivostmi, ki smo jih videli, naj omenim, da na kliniki znova uvajajo kleščni porod z rekonstruiranimi kleščami, ki so jih sestavili skupaj s strokovnjaki medicinsko tehnične univerze, v okviru katere deluje Münchenska klinika. Kot zanimivost naj povem, da traja doba porajanja povprečno 5,5 ure, carski rez (sectio cesarea) pa opravijo že po osmih urah. Žena se lahko odloča za porod leže ali sede po dogovoru z zdravnikom. Zelo malo imajo epiziotomij. Izvajajo jih samo, če se začneja ruptura presredka. Porodov ne inducirajo. Ringer z oxicinom uporabljajo samo pri prenošenosti, da s tem ugotavljajo zrelost maternice. Žene lahko rodijo tudi ambulantno, v kolikor imajo dobrega hišnega zdravnika in zapuščajo bolnišnico drugi dan po porodu. Doma jo mora negovati babica deset dni. Ležalna doba porodnice pri normalnem porodu je pet dni, po sekciji pa štirinajst.

Pri ogledu oddelka smo videli, da so v sobah največ tri postelje. Matere imajo lahko po želji novorojenca pri sebi v sobi in ga tudi same negujejo. Ob odhodu iz porodnišnice 95% žena doji. Za izbrizgavanje mleka imajo električne aparate. Za dohranjevanje otrok imajo stekleničke z vsebino enkratnega obroka; pripravljene so za enkratno uporabo. Dojenčkov ne povijajo na široko; za nego uporabljajo pleničke za enkratno uporabo.

V čakalnici ginekološko porodniške klinike so videorekorderji, tako da lahko čakajoči očetje oziroma žene spremljajo na televizijskem sprejemniku različne vzgojno zdravstvene filme v zvezi s porodom, nego in prehrano novorojenčka oziroma nosečnice.

Med obiskom nas je pozdravil generalni direktor klinike in ob tej priložnosti izrazil željo, da bi prišlo do izmenjave medicinskih sester med njihovo kliniko ter Univerzitetnim kliničnim centrom v Ljubljani in Splošno bolnišnico v Mariboru.

Vtiso v informacij je bilo veliko, vendar bi potrebovala preveč prostora, če bi hotela vse podrobneje opisati.

Naj na koncu še omenim, da smo tretjega dne pred povratkom v domovino obiskali še zloglasno koncentracijsko taborišče Dachau, ki je le nekaj kilometrov oddaljen od Münchna. Iz tega taborišča imamo presunljive vtise. Z obiskom taborišča smo želeli počastiti spomin vseh žrtev, med njimi tudi naših.

Če bi hotela strniti vse vtise strokovne ekskurzije bi lahko rekla, da je bila izredno zanimiva, poučna in je brez dvoma pripomogla k strokovni razgledanosti vseh udeleženk. Vse smo se dolžne zahvaliti našim delovnim organizacijam, ki so nam omogočile udeležbo na tej ekskurziji, za organizacijske naloge Društvu medicinskih sester Maribor, za dobro prevajanje pri ogledih pa medicinski sestri Jožici Tomšič.

Manja Pašek, Maribor

4. SEMINAR INTENZIVNE TERAPIJE IN NEGE OTROKA

Univerzitetni klinični center Ljubljana – Kirurška služba, Pediatrični oddelek kirurških strok, Slovensko zdravniško društvo, Pediatrična sekcija in Zveza društev medicinskih sester Slovenije – Sekcija za anestezijo in intenzivno nego ter Pediatrična sekcija **organizirajo v Ljubljani od 27. do 29. septembra 1984 3. SEMINAR INTENZIVNE TERAPIJE IN NEGE OTROKA.**

Seminar intenzivne terapije in zdravstvene nege otroka tokrat ne bo namenjen le zdravnikom različnih specialnosti, ki se s polnim delovnim časom ali delno ukvarjajo z zdravljenjem otrok v enotah za intenzivno terapijo in nego, temveč s specialnim programom tudi medicinskim sestram. Kot predavatelji bodo sodelovali tudi vabljeni priznani tuji strokovnjaki.

Preliminarni program seminarja:

– **četrtek, 27. septembra 1984** (popoldne)

Diagnostika, intenzivna terapija in ocena možganske krvavitve pri novorojencu

– **petek, 28. septembra 1984**

• *dopoldne* – skupna predavanja za zdravnike in medicinske sestre

Normativi za delo v enotah za intenzivno terapijo (EIT) in nego (EIN) otrok

– za medicinsko sestro

– za zdravnika

– rezultati ankete v osrednjih bolnišnicah Evrope

– oprema EIT

– izkušnje z »evakuacijo k sebi« vitalno ogroženih novorojencev

– osebni prejemki zdravstvenih delavcev v EIT in financiranje dejavnosti EIT in EIN.

• *popoldne* – za zdravnike

Akutna in kronična respiratorna insuficienca pri otroku, ki narekuje uporabo respiratorja

• *popoldne* – za medicinske sestre

Specialna nega otrok pri invazivnih posegih v enoti za intenzivno terapijo

– trajni flebokatetri

– trajni arterijski katetri

– torakalna drenaža

– likvorska drenaža

– intraabdominalna drenaža gnojnih in sterokoralnih fistul

– peritonealna drenaža pri anuriji

Priprava infuzijskih tekočin in tehnika aplikacije

– za trajno totalno parenteralno prehrano

– za prehrano s pomočjo sonde (gastrične ali jejunalne)

– polysintetskih izdelkov pri intoleranci na hrano.

– **sobota, 29. septembra 1984**

• *dopoldne* – za zdravnike

Intenzivna terapija novorojenca in dojenčka kardiopata

• *dopoldne* – za medicinske sestre

Specifičnosti dela medicinske sestre v enoti za intenzivno terapijo

– psihofizična utrujenost (»drowning« sindrom)

- odnos medicinska sestra – mati malega bolnika
- področje dela in medsebojni odnosi srednjih in višjih medicinskih sester
- podiplomsko izobraževanje medicinske sestre za delo v enoti za intenzivno terapijo
- *popoldne – skupna predavanja za zdravnike in medicinske sestre*

Higiensko-epidemiološki režim v pediatričnih enotah za intenzivno terapijo in nego

Seminar bo v novih predavalnicah Medicinske fakultete v Ljubljani. Vsi udeleženci bodo prejeli zbornik predavanj.

Kotizacija (vplačana do 30. aprila 1984) je za zdravnike 4000,00 din, za medicinske sestre pa 3000,00 din. Nakažite jo na: Cankarjev dom, kulturni in kongresni center, kongresna dejavnost, 61000 Ljubljana, Trg revolucije 2, žiro račun: 50100-603-41427 z oznako Seminar IT.

Informacije: Organizacijski odbor 4. seminarja intenzivne terapije in nege otroka, sekretar: as. dr. Janez Primožič, Pediatrični oddelek kirurških strok, Univerzitetni klinični center, 61000 Ljubljana, Zaloška 7; telefon: (061) 326 182; teleks: 4199 YUKLICEN.

sporočilo

SPOŠTOVANI NAROČNIKI ZDRAVSTVENEGA OBZORNIKA!

- Skupščina Zveze društev medicinskih sester Slovenije je na seji 18. aprila letos potrdila predlog za **zvišanje naročnine Zdravstvenega obzornika**, kajti le tako bomo lahko zagotovili potrebna materialna sredstva za redno izdajanje glasila. Za naročnike s polno naročnino znaša 450 din, za dijake in študente zdravstvenih šol 230 din, za delovne organizacije in zamejstvo pa 1400 din.

- Vse naročnike vljudno prosimo, da **čimprej poravnajo naročnino za letošnje leto** po položnicah, ki smo jih poslali v začetku maja. Le redno plačevanje naročnine namreč omogoča redno izhajanje glasila, prihranjeno pa nam bo tudi veliko dela ter stroškov z opominjanjem dolžnikov.

- Naročnike, ki zadnji dve leti naročnine niso poravnali, smo izločili iz evidence naročnikov.

- Naročnike prosimo za **redno sporočanje sprememb priimka in naslova** (pisno ali po telefonu). Le tako bomo lahko sproti popravljali računalniško evidenco naročnikov ter zagotovili redno prejemanje Zdravstvenega obzornika. Napisati je treba dosedanja in novi naslov – oboje s tiskanimi črkami!

- Na naslov šole ali dijaškega doma revije ne pošiljamo!

- Za **ново naročanje Zdravstvenega obzornika** so potrebni naslednji podatki:

- priimek in ime,

- točen naslov stalnega prebivališča s pošto številko,

- za dijake in študente je potrebna še letnica začetka in zaključka šolanja.

Naročnik mora istočasno nakazati tudi letno naročnino (objavljena je v vsaki številki glasila), uredništvo pa mu bo poslalo vse izvode letošnjega letnika.

- Odpovedi sprejemamo ob koncu leta.

- Za dobro sodelovanje in razumevanje se vsem lepo zahvaljujemo!

Uredništvo Zdravstvenega obzornika

beležke ob knjigah

MEDICINSKA ENCIKLOPEDIJA – III. knjiga (od črke R do Ž)

Državna založba Slovenije, Ljubljana
1983; 480 strani; cena: 1900 din.

S tretjo knjigo Medicinske enciklopedije je izdaja doslej največjega enciklopedičnega dela o medicini v slovenskem jeziku dokončana. Celotno delo je prevod in priredba izdaje, ki jo je pripravila znana francoska založba Larousse. Sodelavce tega obsežnega dela sta vodila medicinska strokovnjaka iz Pariza – profesor dr. André Domat in dr. Jacques Bonrneuf. Slovenski prevod obsega tri dele: prva knjiga – od črke A do J obsega 485 strani, druga knjiga – od črke K do P ima 520 strani, tretja knjiga – od črke R do Ž pa 480 strani. Prevod je odlično opravilo več prevajalcev: dr. Bronka Brzin, mag. Ivan Hubad, dr. Radovan Komel, dr. Lojze Korzika, dr. Marija Musar, Vika Premzl, dr. Igor Ravnik, dr. Dalja SeverJurca in Nada Smerdu. Terminološko in vsebinsko uskladitev celote ter prevod besedil pri slikovnem gradivu je opravil urednik prevoda dr. Franjo Smerdu.

Obsežno delo je v nekaterih podrobnostih pa tudi v posameznih celotnih geslih popravljen in dopolnjeno oziroma prilagojeno našim razmeram. Enciklopedija vsebuje najnovejše informacije o spoznanjih sodobne medicine. Bralci bodo lahko z njeno pomočjo spoznali vse organe človeškega telesa, njihovo delovanje in bolezni, si pridobili znanje o higieni in dietetiki, o zdravilnih rastlinah in njihovi uporabi, o načinih zdravljenja bolezni in poškodb ter se seznanili o indikacijah in kontraindikacijah pri glavnih skupinah zdravil. Spoznali bodo tudi številne medicinske posege in preiskave, bolezenske mikroorganizme, strupe in drugo.

V celotnem delu je dosledno uporabljena sodobna medicinska terminologija. Tretja knjiga vsebuje tudi obsežen dodatek z gesli, ki jih iz različnih razlogov ni v samem besedilu enciklopedije, pa tudi dodatna pojasnila za uspešno uporabo dela s pomočjo glavnih, sorodnih ali vsebinsko povezanih gesel.

Medicinska enciklopedija je strokovno delo, a napisano v splošno razumljivem jeziku. Besedilo ponazarjajo številne tabele in bogato izbrano slikovno gradivo, zato bo delo zbudilo zanimanje širšega kroga uporabnikov. Enciklopedija je zanimiva tudi za zdravstvene delavce vseh profilov, saj bodo v njej hitro našli razlago manj rabljenih pojmov oziroma strokovnih izrazov ter dobili jedrnato pojasnilo zapletenih vprašanj: npr. o spermatogenezi (stran 172), o strjevanju krvi (stran 216), o šoku (stran 237).

Vse tri knjige lahko kupite v vseh slovenskih knjigarnah. Mogoče je tudi obročno odplačevanje.

Janez Strajnar

Draga Černelč: ZDRAV IN BOLAN OTROK

Šesta izdaja. Založništvo tržaškega tiska, Trst 1983; 459 strani, 83 črnobelih slik, 48 razpredelnic, 1 diagram.

V šesti izdaji tega dela v primerjavi s peto (1974) zasledimo skupino novih strokovnjakov, ki so prispevali nekatera nova poglavja in sestavke: M. Erjavec (nedonošenčki, zahirančki, prenošenčki), H. Hawlina (prirojen izpah kolkov), V. Kambič (sodobni pogledi na operativno odstranitev nebnic in žrelnice v otroški dobi ter izvlečki iz knjige Otorinolaringologija). V. Leban, M. Matjašič (cepljenje), I. Toličič (skrb za duševno zdravje šolarja). M. Veličkovič (možgansko ohromeli otroci) in E. Zupančič (socialno varstvo otrok).

Enako kot v peti sodelujejo tudi v šesti izdaji: N. Baldani (otrok varovanec zdravstvene ustanove), Z. Hribar (slušno in govorno moten otrok), A. Kos-Mikuš (otrok s posebnimi učnimi težavami in nemirni otrok), S. Kranjc-Simoneti (zdravstveno varstvo matere in otroka), M. Košiček (spolna vzgoja otrok in mladine), Z. Kremžar (telovadba zdravega dojenčka, malega in predšolskega otroka), L. Matajc (posodobil je poglavje pokojnega M. Černelča o žlezah z notranjim izločanjem in napisal poglavje Posebnosti sladkorne bolezni pri otrocih), L. Milčinski (zloraba drog in odvisnosti),

S. Toličič (skrb za otrokovo duševnost in duševno prizadet otrok). Prav tako kot v prejšnji je tudi v tej izdaji poglavje Parazitizem prilagojeno po knjigi M. Likarja – Mikrobiologija s parazitologijo.

Pri literaturi je poleg prejšnjih avtorjev in njihovih del (49), dodanih še sedem: D. Černelč: Alergija (1978) in alergijske bolezni (1981), M. Černelč: Monografija o presnovnih boleznih (1979), V. Kambič: Otorinolarinologija (1975), S. Lotrič-Pentek, L. Lenart, B. Serneč-Logar: Nosečnost in novorojenček (1978), Zveza prijateljev mladine: Naš malček (prva izdaja, 1980), Klinična bolnišnica za pediatrijo: Zbornik Derčevih dnevov (1981).

Poglavja so razvrščena enako kot v prejšnji izdaji. Nekatera poglavja so skrajšana, druga posodobljena (čeprav ne dosledno) ali razširjena. Nova je predstavitev predzakonskega in zakonskega svetovanja. Vzroki za nastanek razvojnih napak na plodu so napisani bolj pregledno in razumljivo, dodatno so opisane toksemije, bolj obširno pa tudi diabetes ter hipertireoza nosečnice in novorojenčka. Dopolnjen je odstavek o funkciji mlečnega zobovja. Poglavje o skrbi za zdravje otrokovo duševnost je posodobljeno, pristržno sestavljeno in brez neposrednih naukov staršem (potrebe sodobnega otroka, demokratska vzgoja v družini, obdobja otrokove osebnosti). Razlaga, da nas otrok s težavami želi opozoriti nase zaradi osamosvojitve, razbremenjuje starše občutka krivde.

Skrb za duševno zdravje šolarja je nova bogatitev vsebine knjige (ne strašimo otroka s šolo, najprej v malo šolo, prva šolska leta in uspešnost, uspešnost v višjih razredih osemletke, kako naj se otrok uči, šolar si išče vzornike, kritičnost do odraslih). Poglavje o prehrani dojenčka je nespremenjeno, dodan je natančen opis vseh izdelkov Kolinske in omenjena je že povsem pripravljena Fructalova otroška hrana (sadni sokovi so izpušteni). Dodatno so predstavljeni vsi izdelki Ljubljanskih mlekarov. V besedilu in v razpredelnicah je energetska vrednost hrane v kalorijah spremenjena v džule. Opis diete pri prebavnih motnjah je v primerjavi s prejšnjo izdajo nespremenjen.

Poglavje o cepljenju je razširjeno s sodobnim cepljenjem proti steklini in proti hepatitisu A in B. Omenjene so pripravne vaccine proti noricam, herpesu in virusnim diarejam. Razvrščen je seznam ambulant za pomoč proti steklini, napisani pa so tudi ukrepi za zatiranje stekline pri živalih. Poglavje o alergiji je skrženo, obravnavano ustrezno drugim poglavjem in za starše opisano bolj razumljivo. Več je napisanega o hiposenzibilizaciji in o zdravljenju z zdravili. Opis dihalnih vaj in njihov pomen je enak kot v prejšnji izdaji. Dodatno so omenjeni imunoglobulini E, alergična oteklina žlez slinavk, obširneje pa je opisana preobčutljivost na zdravila in na transfuzijo krvi. Ušesne bolezni so dopolnjene z razvojnimi nepravilnostmi in poškodbami, bolezni žrela pa s sodobnimi pogledi na tonzilektomijo in adenotomijo.

Nekaj sprememb je v poglavju Antimikrobna zdravila z opozorilom na kloramfenikol in sulfonamide. Skupini zdravil sta dodana dva novejša tuberkulostatika. Obravnavana epilepsija je nekoliko skrajšana, posebno glede zdravljenja in kontrolnih pregledov. Poglavje o možgansko ohromelih otrocih je posodobljeno, za starše primerno sestavljeno in razumljivo, opremljeno s pristržnimi risbami. Sistematično so razvrščeni: pogostnost, znaki, vzroki (onesnaženost zraka, alkohol, mamila, kajenje), zdravljenje in rizični otroci. Maligne bolezni so v tej izdaji združene v posebno poglavje.

Otroci s posebnimi učnimi težavami in nemirni otrok so v povsem spremenjenem in za starše ohrabrujočem sestavku opisani skupaj z učitelji – vzgojitelji in starši. Trpinčeni otrok je v tej knjigi novo poglavje. Poglavje Psihiatrični pogledi na narkomanije iz prejšnje izdaje zamenjuje v šesti izdaji Zloraba drog in odvisnosti (»narkomanije«). K spremenjenemu in dopolnjenemu besedilu sta dodani dve razpredelnici: Pregled psihoaktivnih snovi in Znamenja akutnih zastrupitev, abstinenčnih pojavov in kroničnih okvar pri uživanju drog. Poglavje je dopolnjeno tudi s kazenskim zakonikom.

Poleg vseh dejavnosti socialnega varstva otrok je predstavljen tudi nov zakon o polni posvojitvi.

Dopolnjen je slovar strokovnih izrazov.

Knjiga je namenjena zdravstvenemu izobraževanju in vzgoji staršev, zaradi preglednosti, izčrpnosti in praktične pomembnosti pa je primerna za vse, ki jih to področje zanima. Delo opisuje razvoj, nego, prehrano, duševno higieno, zdravega, nedonošene- ga in bolnega otroka. Opisuje tudi bolezni, ki jih obravnavajo učbeniki o otroškem zdravstvu, skupaj z zdravljenjem, bodisi z zdravili ali drugimi načini zdravljenja. Kako dajemo zdravila ali kako pripravimo ovitke bolj poredkoma zasledimo v tovrstni sodobni literaturi. Znanje o pravilni prvi pomoči pri krvavitvah, pikih žuželk, opeklinah, tujkih v dihalih in prebavilih, pri zastrupitvah in poškodbah je v sedanjem času posebno pomembno. Sledijo poglavja: cepljenje, otroške nalezljive bolezni, nepravilnosti in bolezni, prirojene novorojenčku, bolezni nedonošenčka, bolan dojenček, bolezni dihal, alergija, srčne bolezni, revmatična vročica, bolezni sečil, bolezni prebavil, parazitizem, jetrne bolezni, tuberkuloza v otroški dobi, sifilis pri otrocih, motnje delovanja žlez z notranjim izločanjem, kostne in sklepne bolezni, mišične bolezni, očne bolezni, ušesne bolezni, bolezni žrela, slušno in govorno moteni otrok, kožne bolezni, kaj mora vedeti o opeklinah vsak človek, antimikrobna zdravila, živčne bolezni, možgansko ohromeli otroci, duševne motnje otrok, otrok s posebnimi učnimi težavami in nemirni otrok, zloraba drog in odvisnosti, trpinčni otrok, socialno varstvo otrok; sestava živil, ki se najpogosteje uporabljajo v otroški dobi (z razpredelnico), kratek opis bolezni in zdravljenja v otroški dobi (z razpredelnico), slovar nekaterih strokovnih izrazov in literatura.

Šesta izdaja knjige Zdrav in bolan otrok je sad dolgoletnega skrbnega in prizadevnega strokovnega dela avtorice in znanih strokovnjakov. Knjiga bo v srečnih dneh zdrava zanimivo in poučno branje za matere, pri težavah zaradi otrok pa jim bo v veliko pomoč.

dr. Marija Kalan ·

iz Biomedicine slovenice

-
- **nega bolnika**
 - **nega na domu**
 - **medicinske sestre**
 - **bolnik, zdravnik – bolnik, odnosi**
 - **zdravstvena vzgoja**
 - **raziskave – teoretični modeli**
-

- **Rupar M: Organizacija dela in zdravstvena nega na oddelkih mobilne bolnišnice.** Zdrav. obzornik, L: 1983, VOL: 17, ZV: 1–2, STR: 23–27, S-T: O, R: 1; zdravstvena služba, organizacija (katastrofe/vojna) bolnišnice, nega bolnika; pregledni članek;

- **Fink V: Organizacija in delovanje mobilne bolnišnice v izrednih razmerah.** Zdrav. obzornik, L: 1983, VOL: 17, ZV: 1–2, STR: 3–22, S-T: 10, R: 1; zdravstvena služba, organizacija (katastrofe/vojna) bolnišnica; pregledni članek;

- **Kersnič P., Zupančič P: Oskrba pripomočkov za negovanje bolnikov.** Zdrav. obzornik, L: 1983, VOL: 17, ZV: 1–2, STR: 71–72, S-T: O, R: O; nega bolnikov (oprema in preskrba), higiena; strokovni članek;

- **Vuga S: Patronažna služba v izrednih razmerah – 3 del.** Zdrav. obzornik, L: 1982, VOL: 16, ZV: 6, STR: 374–382, S-T: O, R: 18; patronažna služba (vojna, katastrofe) zdravstvena služba, organizacija, nega na domu, babištvo; pregledni članek;

- **Bohinc M: Zdravstveno vzgojno delo v vzgojnovarstvenih organizacijah.** Zdrav. obzornik, L: 1982, VOL: 16, ZV: 6, STR: 370–373, S-T: O, R: O; vzgojnovarstveni zavodi, zdravstvena vzgoja, Kranj; strokovni članek;

NEUMNOSTI, KI JIH DELAMO, JE MOGOČE VČASIH POPRAVITI; TISTE, KI JIH IZGOVORIMO, SO NEPOPRAVLJIVE.

Berthet

- Komadina D: **Zdravstvene razmere v Jugoslaviji.** Zdrav. obzornik, L: 1983, VOL: 17, ZV: 1-2, STR. 28-43, S-T: O, R: 6; zdravstveno varstvo (prebivalstvo), statistika vitalna (zdravstveno stanje, zdravstvene službe, organizacija), Jugoslavija; pregledni članek;
- Skok A: **SPREMLJANJE ORGANIZIRANJA IN IZVAJANJA ZDRAVLJE-NJA IN ZDRAVSTVENE NEGE BOLNIKA NA DOMU TER POLIVALENTNE PATRONAŽE ZA LETO 1981.** Ljubljana: Zavod SRS za zdravstveno varstvo, 1982, 65 strani; patronažna služba (nega bolnika), sestre medicinske, statistika zdravstvena, Slovenija; elaborat;
- Milčinski J: **MEDICINSKA ETIKA IN DEONTOLOGIJA. RAZPRAVA IN ČLANKI.** Ljubljana: Dopsna delavska univerza Univerzum, Inštitut za sodno medicino, 1982, 287 strani; etika medicinska (deontologija) zdravstveni delavci (evtanazija), človek, eksperimentiranje, izobraževanje medicinsko, zakonodaja, sodna medicina; elaborat;
- Kambič V., Tuševljak M.: **Sporazumevanje med zdravnikom in bolnikom z rakom.** Zdrav. vestnik, L: 1983, VOL: 52, ZV: 2, STR: 73-77, S-T: 2, R: 11; novotvorbe, zdravnik-bolnik, odnosi, ankete; primarni članek;
- Tuševljak M: **Psihološki vidiki malignih bolezni.** Zdrav. vestnik, L: 1983, VOL: 52, ZV: 2, STR: 93-96, S-T: O, R: 10; novotvorbe, psihologija, zdravnik-bolnik, odnosi; strokovni članek;
- Velikonja T.: **KIRURGIJA. 2. POPRAVLJENA IN DOPOLNJENA IZDAJA.** Ljubljana: Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Višja šola za zdravstvene delavce, 1981, 183 strani; kirurgija, sterilizacija, dezinfekcija, infekcija, anestezija, krvavitev, acidobazno ravnotežje, preoperativna in pooperativna nega, pooperativne komplikacije; skripta;
- Milčinski J.: **Deontološka vprašanja ob bolnem otroku.** Medicinski razgledi, L: 1982, VOL: 21, ZV: supl. 1, STR: 11-22, S-T: O, R: 8; deontologija, otrok, zdravnik-bolnik, odnosi, raziskava, izobraževanje medicinsko, zakonodaja; pregledni članek;
- Wallace CJ.: **ANESTHETIC NURSING.** London: Pitman medical, 1981; 278 strani, ilustr., angl.; anestezija, anestetiki, nega bolnika; Centralna medicinska knjižnica - 34087;
- Mettlin C (Ed), Murphy GP (Ed): **ISSUES IN CANCER SCREENING AND COMMUNICATIONS: PROCEEDINGS = CONFERENCE ON PROGRESS IN CANCER CONTROL.** 2nd. Buffalo, 1981; New York: Liss, 1982; 565 strani, ilustr., angl.; Progress in clinical and biological research, vol. 83; novotvorbe (preventivna medicina), množični pregledi - metode (bolniki), vzgoja in izobraževanje; Centralna medicinska knjižnica - F 1 - V;
- Moos RH (Ed): **COPING WITH PHYSICAL ILLNESS.** New York-London: Plenum medical book company, 1977; 452 strani, angl.; Current topics in mental health; stališče do zdravja, adaptacija psihološka, stres psihološki, bolniki, psihologija; Centralna medicinska knjižnica - 34287;
- Bayers M., Phillips C.: **NURSING MANAGEMENT FOR PATIENT CARE.** Boston: Little: Brown, 1971; 238 strani, ilustr., angl.; nega bolnika; Centralna medicinska knjižnica - 34289;
- Basson MD (Ed): **RIGHTS AND RESPONSIBILITIES IN MODERN MEDICINE: PROCEEDINGS = ETHICS, HUMANISM, AND MEDICINE : CONFERENCE,** 4th, 5th, Ann Arbor 1979-1980. New York: Liss, 1981, 272 strani, angl.; Progress in clinical and biological research, vol. 50; etika medicinska, človekove pravice, bolniki pravice; Centralna medicinska knjižnica - F 1 - V;
- Sieber JE (Ed): **THE ETHICS OF SOCIAL RESEARCH: SURVEYS AND EXPERIMENTS.** New York (etc): Springer, 1982; 261 strani, angl.; Springer series in

social psychology; psihologija socialna, etika, raziskava; Centralna medicinska knjižnica – II – 13984;

• Wille L., Obladen M.: **NEONATAL INTENSIVE CARE: PRINCIPLES AND GUIDELINES.** Berlin (etc): Springer, 1981, 303 strani, ilustr., angl.; prevod dela: Neugeborenen-Intensivpflege. 2nd ed., Berlin, 1979; novorojenček, intenzivna nega, enote, neonatalna medicina; Centralna medicinska knjižnica – Ginek. kl;

• Randolph JG (Ed) et al.: **THE INJURED CHILD: SURGICAL MANAGEMENT.** Chicago-London: Year book medical publishers, 1979; 434 strani, ilustr., angl.; rane, poškodbe – kirurgija, otrok, urgentna medicina; Centralna medicinska knjižnica – 34304;

• Franović A.: **SAVJETI BOLESNICIMA S ANKILOZANTNIM SPONDILITISOM: PRIROČNIK ZA STUDENTE MEDICINE I LIJEČNIKE KOJI SE BAVE REUMATOLOGIJOM.** Zagreb: Školska knjiga, 1981; 79 strani, srbohrvat.; spondilitis ankilozni, revmatizem, zdravstvena vzgoja; Višja šola za zdravstvene delavce – 616.721-002.77;

• Bukelić J: **DROGA : MIT ILI BO-**

LEST. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1981; 361 strani, ilustr., srbohrvat.; snovi, zasvojenost – klasifikacija, zdravljenje, rehabilitacija; Višja šola za zdravstvene delavce – knjižnica – 613.83;

• Cohen HA: **THE NURSE'S QUEST FOR A PROFESSIONAL IDENTITY.** Menlo Park (etc): Addison-Wesley, 1981; 223 strani, angl.; sestre medicinske, poklici, izobraževanje sestrsko, socializacija; Višja šola za zdravstvene delavce – knjižnica – 614.253.5;

• Konjhodžić F: **PRINCIPI I PRAKSA URGENTNE MEDICINE.** Sarajevo: Veselin Masleša, 1981; 263 strani, ilustr., srbohrvat.; Biblioteka univerzitetских udžbenika i priručnika; urgentna medicina; Višja šola za zdravstvene delavce – knjižnica – 616 – 039.74;

• Kovačić L et al.: **DOGOVARANJE PREGLEDA U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENI ZAŠTITI.** Zagreb: Jugoslovenska medicinska naklada, 1979; 109 strani, ilustr., srbohrvat.; Moderna medicina; zdravstveno varstvo, zdravstvene službe, zdravnik-bolnik, odnosi; Višja šola za zdravstvene delavce – knjižnica – 614.2;

[Biomedicina slovenica, leto 1983, vol 7, št. 3-4]

V TRENUTKU, KO JE POPUSTIL OPRIMEK, MI JE BILO POPOLNOMA JASNO, DA BOM PADEL IN DA BOM UMRL. NOBENEGA STRAHU NISEM OBČUTIL, ČUTIL PA SEM, DA SE PREVRAČAM, IN BIL SEM CELO PRESENEČEN, DA ME NI NIČ ZABOLELO, KO SE JE NAENKRAT VSE STEMNILO OKROG MENE. POTEM VEM SAMO ŠE TO, DA MI JE V TEMI, KI ME JE OBDAJALA, SRCE DIVJE BOLEČE RAZBIJALO, IN SPET ME JE SPRELETELO SPOZNAVANJE, V KATEREM NI BILO NITI TROHICE STRAHU, DA BOM ZDAJ UMRL, IN SEM SE ČUDIL, DA JE TO TAKO LAHKO, IN VESELIL, DA ME KMALU NE BO NIČ VEČ BOLELO.

REINHOLD MESSNER, ALPINIST